

Baraka

De religieuze betekenis van het woord 'Baraka'

Er zijn heel veel woorden die een verband proberen te leggen tussen de natuurlijke en de bovennatuurlijke werkelijkheid. Zoals het Arabische woord *baraka*, in het Nederlands vertaald als 'zegen'. Het woord *baraka* verwijst niet naar iets zelfstandigs, maar naar een verband in de vorm van een geestelijke (meer)waarde, die aan iets concreets wordt toegevoegd door iets abstracts (God, geesten, heiligen, herinnering). Het bestaan van *baraka* is dus afhankelijk van een 'drager' (ding, gebeurtenis of daad) en een bron. Maar zeker ook van een bewuste waarnemer (mens) die de verbanden kan opsporen. De grootste bron van *baraka* is God. *Baraka* is dus een godsdienstig begrip. Bewuste waarnemer betekent dan: min of meer godsdienstig ingesteld zijn.

Wanneer is/wordt iets drager van *baraka*? Er zijn dingen die altijd dragers van *baraka* zijn; dingen die dragers van *baraka* kunnen zijn, en dingen die altijd dragers van 'geen *baraka*' zijn.

(1) Dingen die altijd dragers van *baraka* zijn, zijn vooral dingen die door de Schepper als bijzonder zijn bestempeld, of direct van hem afkomstig zijn. Bijvoorbeeld: een heilig Boek, een bijzondere (feest)dag of maand. Bij een religieuze feestdag wenst men elkaar '*idokom mobarak*' of '*id mabroek*'. Letterlijk vertaald is dat: 'Moge God u feestdag zegenene'.

(2) Dingen die onderworpen kunnen zijn aan *baraka*, mits men iets richting de grootste bron daarvan onderneemt. Een geboren kind kan *mabroek*, gezegend zijn als het een passende religieuze naam krijgt, besneden wordt, goed religieus wordt opgevoed enz. Voedsel wordt *mabroek* als men het in de naam van God en volgens de door de profeet Mohammed vastgestelde etiketten nuttigt. Felicitaties worden in dit geval uitgesproken in de vorm van een wens: *Allah ybarek fik*, 'moge God u zegenen'.

(3) Moslims spreken eerder van iets dat drager is van 'géén *baraka*' dan van iets wat geen *barakad* draagt. Dit laatste doet namelijk vermoeden dat het ooit wel kan. De eerste sluit de *baraka* voor altijd uit. Bovendien betekent het dragen van 'geen *baraka*' een vermindering van de objectieve waarde dan wel het teniet doen ervan. Alle in de islam als *haram* bestempelde dingen behoren tot deze categorie.

Het woord *baraka* is voor de moslims (althans voor de Arabisch sprekenden) een zeer dierbaar woord. Het roept veel associaties op en heeft positieve effecten op het dagelijks leven. Ik had ooit een paar gebedskleden gekocht. 'ik geef mijn oude tante er eentje', dacht ik. 'Haar oude gebedskleed is wel aan vervanging toe!' Toen ik haar het nieuwe gebedskleed gaf, kreeg ik te horen: 'Het is lief bedoeld, maar het had niet hoeven. Oude spullen zijn beter, want die hebben *baraka*'. Haar zoon wilde haar oude kapotte klok vervangen, maar ook dat wilde ze om dezelfde reden niet. De bron van *baraka* was in dit geval de herinnering aan haar overleden man. De geest van haar man hangt om die klok. En zo heeft mijn tante vrede met haar oude spullen en voorkomt ze daarmee het consumptieve gedrag waarbij altijd alles nieuw moet zijn. Is dat niet een positieve werking van het woord *baraka*?